

§ 3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 betragtedes som *forkastet* med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 6.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til fredningslov for Grønland.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 58) findes i tidenden sp. 2885, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 335).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Rosing (Grønl.):

Vedrørende forslaget til fredningslov har jeg en enkelt bemærkning. Selv om ministeren for Grønland står med ansvaret for fremsættelsen og gennemførelsen af dette lovforslag, er det dog et andet ministerium, nemlig kulturministeriet, der gennem nationalmuseet og rigsantikvaren har en hel del at sige, når det drejer sig om fundne ting, ikke mindst ifølge lovforslagets § 4, som vedrører rigsantikvarens sidste ord om fund af historisk eller kulturhistorisk interesse, og at fund fortrinsvis forbliver i Grønland.

I relation til lovforslagets ånd om fredning af fortidsminderne er vi grønlændere interesseret i at etablere lokale museer i gamle aflagte bygninger. Denne interesse bør efter min opfattelse støttes af nationalmuseet. I dag samler man deroppe, eller rettere sagt prøver på at samle alt, hvad der overhovedet kan fås af de sparsomme gamle ting. Men den smule, man har i øjeblikket, med undtagelse af landsmuseet i Godthåb, er ganske utilfredsstillende, netop fordi alle gamle arkæologiske og kulturhistoriske fund igennem årene er bragt til nationalmuseet; mange af dem ligger, så vidt jeg har forstået, i kasser til ingen nytte, fordi der ingen plads er.

Det, jeg ønsker, er, at samtlige lokale fund, der har kulturhistorisk værdi, når de ikke er helt specielle, må blive i de lokale museer, hvor de er fundet. Desuden er det en naturlig ting, at nationalmuseet også medvirker og yder bidrag til sådanne lokale museer og deres udbygning, bl. a. ved ansættelse af en udlært museumsmand som leder af landsmuseet i Godthåb og som rådgiver for lokale museer. Dette kan ske ved, at visse dubletter af de gamle brugsgenstande og fangstredskaber afgives til lokale museer, når opbevaringsforholdene tillader det.

Som sagt: vi vil medvirke til at skabe større interesse for bevarelsen af de gamle ting, ting, som så mange skoleelever i større bebyggelser ikke har mulighed for at se, ting, som deres forfædre har lavet og brugt i den tid, hvor de selv måtte klare alt uden hjælp udefra. Det må være lovens inderste kerne at få lukket øjnene op hos landets egen befolkning og gøre den interesseret i bevarelsen af den grønlandske kulturs frembringelser.

Til kulturministeren vil jeg derfor sige: hjælp os på dette område.

I øvrigt vil jeg på min kollegas og egne vegne anbefale lovforslagets gennemførelse.

Ministeren for Grønland (Holger Hansen):

Også her vil jeg gerne takke for behandlingen af lovforslaget og for indstillingen.

Jeg vil gerne på givne foranledning sige til hr. Rosing, at jeg med kulturministeren skal drøfte disse problemer. Det er jo rigtigt, at det er i lovens ånd, at ting, der findes af kulturhistorisk værdi, i det omfang

[Ministeren for Grønland.]

det er muligt, bør blive i Grønland; det fremgår klart af lovforslaget, og det er helt givet også det, der vil blive praksis i årene fremover. Jeg skal viderebringe til kulturministeren hr. Rosings appel om hjælp, og vi kan så eventuelt komme tilbage og drøfte dette spørgsmål også med det ærede medlem hr. Rosing.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-18, ændringsforslag nr. 1, § 19, således ændret, §§ 20-23, ændringsforslag nr. 2 og § 24, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tilskud til Grønlands landsråd og de grønlandske kommuner m. v.

(Lovforslaget (nr. 161) findes i tillæg A. sp. 2705, fremsættelsen i tidenden sp. 5682).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ophevelse af lov om børnetilskud i Grønland.

(Lovforslaget (nr. 162) findes i tillæg A. sp. 2703, fremsættelsen i tidenden sp. 5682).

Første behandling af forslag til lov for Grønland om en kommunal anlægsskud.

(Lovforslaget (nr. 163) findes i tillæg A. sp. 2717, fremsættelsen i tidenden sp. 5682).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen (S):

Med de 3 foreliggende lovforslag tages der hul på en ny epoke i vor Grønlandspolitik. For mig at se er det, ligesom om hvert tiår vil have sin mærkesag for Grønland. I 1950'erne var det i 1953, da grundloven kom til at gælde også for Grønland. I 1960'erne var det i kraft af en meget stor offentlig indsats en forbedret levestandard, en forbedring af sundhedstilstanden, der var mærkesagen. 1970'ernes mærkesag vil sikkert være gennemførelse af den byrde- og opgavefordelingsreform, som vi i dag begynder med, og som vil tilstræbe at give grønlanderne betydelig mere medbestemmelse, end tilfældet hidtil har været. Hvad der vil være 1980'ernes mærkesag, kan man naturligvis kun spå om, men ting som hjemmestyre, udnyttelse af råstofforekomster vil sikkert her komme ind i billedet.

Ingen vil sikkert benægte, at der i den udvikling, der indtil nu er foregået, og som hovedsagelig har været tilrettelagt og styret her fra folketinget, er sket fejl. En af indvendingerne har været, at vi ikke fra starten og indtil nu i tilstrækkeligt omfang har taget grønlanderne med på råd. I de Grønlandsdebatter, der har været her i tinget, har det været alle partiers erklærede mål, at vi i langt højere grad skulle tilstræbe at inddrage den grønlandske befolkning i beslutningsprocessen og overlade løsningen af så mange opgaver som muligt til dem selv.

Vi må ærligt indrømme, at det har været småt med fremskridtene på dette område. Tiden tillader ikke at komme ind på årsagerne; jeg konstaterer bare, at sådan er det. Men nu skal der altså virkelig til at ske noget på dette område, og socialdemokratiet vil gerne medvirke til denne udvikling og betragter betænkningen om byrde- og opgavefordelingen på Grønland som et særdeles nyttigt redskab. Betænkningen blev afgivet den 8. januar i år til ministeren, og vi har allerede nu de første forslag. Det ville være ønskeligt, om andre ministre var lige så hurtige i vendingen, når de fik forelagt en betænkning; om årsagen her er, at ministeren selv har været formand for udvalget, skal jeg lade være usagt.

Betænkningen opstiller en tidstabel, hvorefter der indtil 1980 hvert år skal overføres en række opgavers løsning til de grøn-